

Rocznica utworzenia getta krakowskiego

3 marca 1941 roku wydane zostało rozporządzenie szefa dystryktu krakowskiego Ottona Wächtera o utworzeniu „żydowskiej dzielnicy mieszkaniowej” w Krakowie. Do 20 marca wszyscy żydowscy mieszkańcy miasta musieli przenieść się na teren getta zlokalizowanego w dzielnicy Podgórze.

FOTO: MUZEUM HISTORII KRAKOWA

Przedwojenna społeczność żydowska Krakowa liczyła około 56 000 osób, stanowiąc blisko 25% ogólnej populacji miasta. Na początku okupacji do miasta trafiło wielu uchodźców i przesiedleńców. Według spisów ludności przeprowadzanych jesienią 1939 r., w Krakowie przebywało ok. 68 tys. Żydów. W kolejnym roku większość z nich zmuszono do opuszczenia miasta. Tylko niewielka grupa otrzymała pozwolenie na pobyt w Krakowie, pozostali – ok. 50 tys. osób – musieli z miasta wyjechać. Przesiedlono ich do różnych miejscowości w dystrykcie

krakowskim, lubelskim, czy też radomskim.

Na obszarze getta krakowskiego, który wynosił ok. 20 ha, stłoczono blisko 11 tysięcy Żydów. Na początku kolejnego roku liczba ta zwiększyła się do ok. 15 tysięcy, gdyż do getta trafiały kolejne grupy Żydów z dzielnic przyłączanych do miasta oraz z okolicznych miejscowości. Getto krakowskie otoczone było murem, a od października 1941 r. za jego opuszczenie bez specjalnego zezwolenia groziła kara śmierci.

Pierwsza akcja deportacyjna odbyła się na początku czerwca 1942 roku. W ciągu pierwszych ośmiu dni tego miesiąca, ok. 5-7 tysięcy osób wywiezionych zostało do obozu zagłady w Bełżcu.

Aleksander Biberstein, lekarz żydowski pracujący w getcie, wspominał:

„Z zebranych uformowano kolumnę marszową, która pieszo przeszła z placu Zgody do dworca kolejowego w Płaszowie pod silnym konwojem. W Płaszowie wysiedlonych załadowano do wagonów towarowych, po czym pociąg ruszył w kierunku wschodnim. Mieszkańcy getta mieli się dopiero po kilkunastu dniach dowiedzieć, że transport zawiózł nieszczęśników do komór gazowych w Bełżcu”.

[Aleksander Biberstein, „Zagłada Żydów w Krakowie”]

Kolejna akcja deportacyjna została przeprowadzona 28 października 1942 r. Do obozu zagłady w Bełżcu wywieziono wówczas ok. 5 tys. osób. W grudniu 1942 r. getto podzielone zostało na dwie części. Część A przeznaczono dla więźniów pracujących, część B zaś dla tych, którzy nie mieli pracy. Początkowo można było poruszać się pomiędzy tymi obszarami, później jednak przejście zostało zabronione.

Całkowita zagłada getta nastąpiła w dniach 13-14 marca 1943 roku, kiedy ok. 8 tysięcy więźniów wysłano do pracy przymusowej do obozu Płaszów. Niemal 2,5 tys. wywieziono do KL Auschwitz,

zaś kilkuset Żydów zostało zamordowanych na miejscu.

Więźniami getta krakowskiego byli między innymi: pisarka **Miriam Akavia** (ur. Matylda Weinfeld), poeta **Mordechaj Gebertig**, reżyser **Natan Gross**, pisarka **Roma Ligocka** oraz reżyser **Roman Polanski**.

Jedną z najbardziej znanych postaci związanych z gettem w Krakowie był farmaceuta **Tadeusz Pankiewicz**, właściciel „Apteki pod Orłem” funkcjonującej na terenie getta. Nie tylko sprzedawał leki, lecz również przekazywał więźniom getta informacje ze strony „aryjskiej”, przechowywał listy i przesyłki, dostarczał leki więźniom obozu Plaszow. Za pomoc Żydom uhonorowany został tytułem „Sprawiedliwego wśród Narodów Świata”.

Data publikacji: 2023-03-03

Data wydruku: 2023-03-04 01:26

Źródło: <https://1943.pl/arttykul/rocznica-utworzenia-getta-krakowskiego/>